

**Als de
Oostvaardersdijk
kon lullen...**

Ger Koreman

Als de Oostvaardersdijk kon lullen...

Busverhalen Lelystad-Amsterdam v.v.
uit de 60er, 70er en 80er jaren van de vorige eeuw,
verteld door 79 Lelystedelingen.

Verhalen die niet onder (bus)stoelen of banken
gestoken mogen worden.

Opgedragen aan:

Chauffeurs en forensen die jarenlang
gebruik maakten van bus 53, 54, 154 of 157,
van de Flevodienst/VAD om van Lelystad naar
Amsterdam v.v. vervoerd te worden.

Lelystad, mei 2015

Met dank aan:

Presentatie en locatie:

Margreet Horselenberg, Burgemeester van Lelystad

Voor hun fysieke inzet:

Guus Sandmann, Peter de Jong en Luuk van Walbeek

Grafische vormgeving:

Marco Koreman

Tekstcontrole en -advies:

Ruth Beemer-Zijlstra

Historische foto's:

Dirk Bakker, Frits van der Zweerde, Gerrit Gunnink
en Herman Baas

Auteur:

Ger Koreman - koreman48@xs4all.nl

Met de bus kom je van A naar B, met fantasie overal!

Ondanks de aan de samenstelling van dit boek bestede zorg, kunnen noch de auteurs, noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit genoemde personen, foto's en/of verhalen die door de chauffeurs of forensen zijn ingegeven.

© Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van de bekende reproductiemethoden, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

NUR code: 402

Eén reis langs herinneringen

De verhalen in dit boek zijn echt typerend voor de jaren 70 en 80. Iedereen die tegenwoordig met het openbaar vervoer reist, maakt de situaties in de beschreven verhalen

niet meer mee. De romantiek van het openbaar vervoer heeft plaats gemaakt voor de factor tijd.

In 1988 kreeg Lelystad een treinstation. Door de snellere verbinding naar onder andere Amsterdam, zijn de reizen korter en is het reizen met het openbaar vervoer een stuk zakelijker geworden.

Ik herinner mij nog goed dat ik als klein meisje met mijn vader in onze Kever langs de gele velden tussen Lelystad en Almere reed. Dezelfde route waar ook de bussen van Lelystad naar Amsterdam indertijd reden. Elke keer genoot ik weer van de rust en de prachtige natuur.

De beschreven situaties in het boek kan ik mij goed inbeelden, alsof ik zelf in de bus zat. De passagiers beleefden van alles tijdens de busritten. Het werd een belangrijk onderdeel van hun sociale leven. Opvallend veel passagiers brachten hun reistijd slapend door. Het waren lange ritten, waar iedereen 'het beste van' maakte.

Het boek is een aanvulling op de geschiedenis van Lelystad, die mensen door het lezen ervan weer kunnen herbeleven. Wellicht herkent u zich in de verschillende verhalen die auteur Ger Koreman samen met 79 Lelystedelingen heeft geschreven.

Mijn complimenten gaan naar het doorzettingsvermogen en de positieve wil van Ger Koreman om zijn verhalen en die van de andere passagiers te delen. Dit boek is één mooie reis van herinneringen geworden.

Ik wens u veel leesplezier toe.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Margreet Horselenberg,

Burgemeester van de gemeente Lelystad

Dit boek is dankzij de betrokkenheid en behulpzaamheid van de hier onderstaande personen tot stand gekomen:

(In alfabetische volgorde).

Chauffeurs:

Herman Baas
Dirk Bakker
Frank Beenke * (*De Ninja*)
Tineke Boogaarts
Arie Brandt †*
Joop van Eijk
Chris Fokker †*
Gerrit Gunnink
Henny van Haren
Dick Huigen *
Joop Ikelaar * (*'assistent'
chauffeur*)
Johan (*ex chauffeur
Flevodienst/VAD*)
Henk van de Kleut
Henk Knippenberg
Cees Lemmers †*
Chris Losekoot †*
Bertus van der Meer †*
Piet de Moes †*
Jaap de Ruijter
Guus Sandmann
Luc Serrarens *
Ronald Sondervan
Nico Torcque † *via
echtgenote* Willy Torcque
Ger Tromp
Eel Vaesen

Arie Valk
Cor Vastenhouw *
Govert Veen † *via
dochter* Miranda Veen
Tjibbe Veenstra
Kees de Vries
Luuk van Walbeek
Piet van Walbeek
Willem van Walbeek
Henk Wanningen
Frits van der Zweerde

*De met een * genoemde namen,
komen voort uit de verhalen van
Luuk van Walbeek.*

Passagiers:

Martin Alberts
Martin Baks
Harry Beemer
Aad Beemster
Ingrid Beullens
Marja de Boer
Piet Boon
Albert Boonstra
Caroline Bosch
Rudy Breuker
Eefje Brouweriks-
Kolderman
Victor Diemel

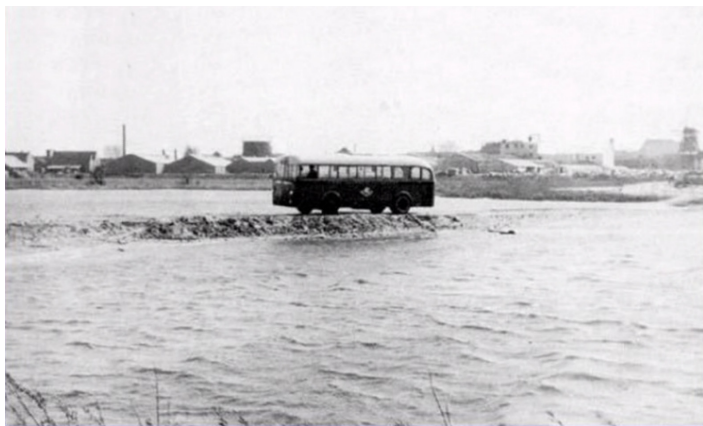
Peter van Dijk
Lucia Fer
Willem de Graaf † *via*
zoon Arjen de Graaf
Jan Gullinck
Ria Haenen
Chris Heynen
Jan Hoeven
Jan Hogendorf
Peter de Jong
Michel Jurgens
Wim Kamp
Fred Kelch
Harry Kloot
Ger Koreman
Sandra Leijen
Rob Luts
Hanni van
 Maarschalkerwaart
Wierd Massink
Hennie Middelkoop
Adri Moonen
Tjeerd Nees
Luitzen (Luuk) Pen *via*
dochter Hendy Paulus
Nico van der Pijl † *via*
dochter Nathanja
 van der Pijl
Anita Pouw
Joke Riepen
Alex Rimini
Jerry Schultze
Kenneth Seitz

Loek Smid
Lucia Smit
Marja Smit-Huisman
Aart Spek
Willy Torcque
Piet Visbeek
Friedus van Vlimmeren
Maikel van Voorst
Els de Vries
Oma Yvonne
Cor van Zeeland † *via*
echtgenote Joke van Zeeland-
 Deschan
Bert Zwaanswijk

Publiciteit:

Almere Deze Week
Autobus Doc. Vereniging
De Stentor
 (*Dik van Herwaarden*)
De Week Van Lelystad
Flevopost
 (*C. Groenenberg*)
Lelystad Deze Week
 (*Michel Jurgens*)
Omroep Flevoland
 (*Tessel in de ochtend*)
Omroep Flevoland
 (*Jeroen: Op de Voorgrond*)

31 Mei 1954 reden de eerste bussen Flevoland binnen.

Hieronder een vermelding van een aantal feiten:

1954: De door de VAD ingestelde lijnen Harderwijk-Knardijk (later verlengd naar Lelystad) en Kampen-Ketelhaven, werden in dat jaar overgedragen aan de Firma T. van Maanen uit Harderwijk.

Eerste rayonchef was 'Ome' Bertus van der Meer †.

De eerste buschauffeurs in Lelystad van de Flevodienst waren: Tjibbe Veenstra, Koen Stijf, Adrie Schultze en Henk van de Kleut (later rayonchef).

1959: Volgde de overdracht aan Flevodienst.

De NV Flevodienst – Lelystad, reed vanaf 1968 door naar Apeldoorn.

Per 1 mei van dat jaar werd het lijnennet van de Firma van Maanen weer voortgezet. In de loop der jaren werd

het net, in Oostelijk Flevoland verder uitgebreid met o.a. vanaf 1960 bediening van Dronten.

Eind zestiger jaren volgde de grote expansie.

1969: De lijn Kampen-Lelystad doorgetrokken naar Amsterdam. Tevens werden de lijnen van de Flevodienst en Salland gevoegd bij het VAD-lijnnennet.

De beide namen bleven op de bus staan. Op 8 juni dat jaar was het een drukte van belang toen alle inwoners van Lelystad in de gelegenheid waren gratis naar Amsterdam te reizen in verband met de opening van de lijn Lelystad-Amsterdam v.v.

1970: Nieuw traject Lelystad-Emmeloord via nieuw geopende Ketelbrug.

1972: Overname Salland-lijnen ten westen van Zwolle (Zwolle, Emmeloord, Nagele-Kraggenburg en stadsdienst Kampen).

1976: Per 1 december opening lijnen vanuit Almere-Haven (met vrije busbaan aldaar) naar Amsterdam en Bussum.

Ook start dat jaar de stadsdienst in Lelystad en per 14 december: opening van de lijn Lelystad-Enkhuizen over de Houtribdijk.

1980: Per 26 juni aanvang van de bediening van Almere-Stad.

1981: Per 31 mei volgde de fusie Flevodienst/VAD tot (verenigde) VAD.

Inleiding

We kennen het allemaal: je zit op een verjaardag en iemand vertelt een verhaal uit zijn militaire dienstitijd. Voor je het weet struikelt men over elkaars verhalen, ieder wil zijn verhaal zo snel mogelijk kwijt. Met de verhalen uit de bus Lelystad-Amsterdam v.v. uit de 60er, 70er en 80er jaren is het niet anders. En al heb ik de verhalen al diverse malen tijdens verjaardagen gehoord en/of zelf verteld, steeds weer zit ik er van te smullen. Daar het schrijven van o.a. boeken mijn hobby is, dacht ik dat het tijd werd deze verhalen nu eens eindelijk aan het papier toe te vertrouwen.

Het is zonde als de verhalen verloren zouden gaan. Ze dragen bij aan de geschiedenis van Lelystad. Het zijn de forensen die Lelystad gingen bewonen. Met tienduizenden kwamen de Amsterdammers naar hun nieuwe paleisje in Lelystad. Van hun oude bovenhuisje in de Jordaan of in Oud-West of Oost, kwamen ze terecht in de rustige tuinstad Lelystad. Elke dag gingen ze met de bus ruim een uur over de smalle Oostvaardersdijk naar de hoofdstad. Want ze woonden dan wel in de polder, maar hun werk was niet meeverhuisd.

's Ochtends ging vaak de man voor dag en dauw op pad en kwam 's avonds na zonsondergang pas weer thuis. Ondertussen zat de vrouw thuis, alleen. 'Groene weduwen' werden ze genoemd: helemaal alleen in hun huisjes

achtergebleven tussen het vers aangeplante struikgewas van Lelystad. Na het vullen van zo'n dertig A4 pagina's, waren mijn herinneringen vastgelegd. Maar dan heb je nog geen boek. Ik vond het niet genoeg en wist: er zijn zeker nog vele andere verhalen die het opschrijven waard zijn. Met een oproep in de kranten van Lelystad en een persoonlijke radioboodschap via Omroep Flevoland, stroomden de reacties binnen.

Ik stond er echt versteld van dat de gebeurtenissen bij zoveel mensen nog leven. Chauffeurs en passagiers (forensen) reageerden enthousiast en soms zelfs met emotie. 79 Reacties (twee bussen vol), telefonisch, per post en per mail kwamen bij mij binnen. Zelfs berichten uit Spanje, Canada en Thailand van oud busgangers die het via via gehoord hebben. Ik heb zo'n vijftien mensen bezocht en er negen thuis ontvangen. Sommigen stuurden complete verhalen in die ik zo kon plaatsen. En bijna iedereen bedankte mij dat ik het allemaal wilde opschrijven. Er heeft zelfs een aantal 'kinderen' (30ers en 40ers) gereageerd van chauffeurs of forensen waarvan de vader of moeder inmiddels overleden is. Ook zij kennen de verhalen die hun ouders bij thuiskomst onder het eten wisten te vertellen als er weer iets in de bus gebeurd was. Ik was verrast maar ook meteen blij dat ik verder kon met mijn verhaal.

Het verhaal schrijf ik voor een deel in de eerste persoon. Ik beleef het allemaal of laat het mij vertellen opdat ik een leesbaar geheel krijg, een romanvorm. Ik kom er

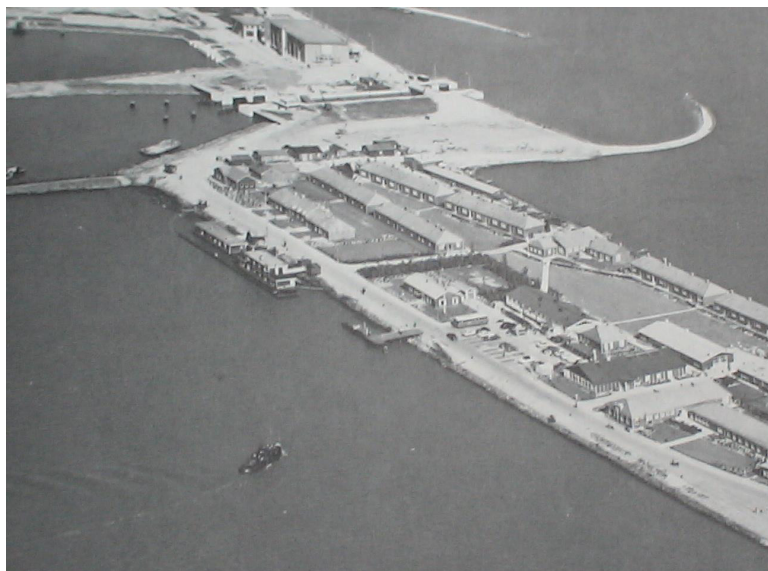
echter niet onderuit om ingestuurde verhalen of knipsels alsook losse flarden, mee te nemen in mijn verhaal om ze zo authentiek mogelijk te laten. Er is in die vijf jaar dat ik zelf Lelystad-Amsterdam vice versa met de bus heb afgelegd veel gebeurd, heel veel. Leuke, grappige en droevige gebeurtenissen. Maar het is echt gebeurd en ik wil - heel toepasselijk - deze verhalen niet onder stoelen of banken van de bus steken.

Er was nog geen snelweg A6. De lijnbus 54 begon vanuit Lelystad nabij het Lelycentre. De lijn reed via de eerst bewoonde wijken zoals Wijngaard, Plantage, Bongerd richting Houtribdreef (de eerste tijd nog via de wijk Kempenaar) naar halte Karveel/Kempenaar en door naar Lelystad-Haven over de Oostvaardersdijk, naar de Hollandse Brug. Onder de brug door was een kleine overstapplaats 't Oor genoemd. Daar kon je overstappen naar 't Gooi en later naar Almere-Haven. Dan draaide de bus op 't Oor een rondje (vandaar de naam 't Oor) terug de Hollandse Brug op om direct over de brug rechts naar beneden - de A1 was toen nog niet klaar - richting Muiden te rijden. (Later toen de A6 klaar was werd 't Oor verplaatst richting Almere langs de A6). Langs het voormalig witte huis van Lou de Palingboer, via Muiden over de Muiderstraatweg naar de Hartveldseweg in Diemen. Vandaar richting de Middenweg en de Kruislaan, de Maxwellstraat door en via de Hugo de Vrieslaan naar het Amstelstation. Dan door de Wibautstraat naar het eindstation in de Van Musschenbroekstraat in Amster-

dam. 's Avonds dezelfde weg retour Lelystad met later als begin- en eindhalte Emmeloord. Lijn 53 kwam vanuit Kampen, over Lelystad en dan ook via de Oostvaardersdijk naar Amsterdam. Chauffeurs die met de bus uit Lelystad vroeg in de ochtend in Amsterdam aankwamen, werden door personeelsgebrek van het Amsterdamse GVB, ingezet voor andere ritten in en om de hoofdstad. Het was de Flevodienst en later de VAD (Veluwe Autobus Dienst) die met bus 54 (later 154) het stelletje ongeregeld heen en weer bracht.

Het merendeel aan passagiers waren Amsterdammers, duidelijk niet op hun mondje gevallen. We waren jong en ontvluchtten allemaal wel zo'n beetje de volksbuurt waar we voorheen in woonden en opgroeiden.

De buschauffeurs kwamen voornamelijk uit Zwolle, Kampen, Lelystad, Harderwijk, Emmeloord etc. En die mannen hadden het - als niet-Amsterdammer - soms verdomd moeilijk. Ze werden door hun passagiers al gauw tot "boer" gebombardeerd. De buschauffeurs konden de mondige Amsterdammers dan ook moeilijk "handelen". Een voorbeeld is de buschauffeur die aan een jongen vraagt: 'Zit je thuis ook met je schoenen op de bank?' Hij krijgt gegarandeerd het antwoord: 'Controleer jij thuis ook kaartjes?' en voor je het weet bemoeit de hele bus zich met het voorval. Want ook daar zijn wij Amsterdammers hartstikke goed in: "Bemoeien". Zoals de man achterin die opstaat terwijl de bus Lelystad binnen rijdt en - voordat de chauffeur iets

door de microfoon kan omroepen - zegt: 'Dames en heren. Geheel buiten de schuld van de chauffeur zijn we precies op tijd gearriveerd, 18.03 uur. Onze chauffeur kan u deze zekerheid voor morgen niet garanderen.' De chauffeur kijkt via zijn spiegel naar de orerende man en schudt zijn hoofd. WE zien hem denken.

En wie zijn WE in dit geval?: WE zijn Wij, een wisselende groep van zo'n 10 à 15 oud-Amsterdammers en nu nieuw-Lelystedelingen. Een aantal van hen zit bijna iedere ochtend in dezelfde bus en zo ook een aantal iedere avond weer retour. Ik weet zelfs wie, waar, gaat uitstappen. Gewoon onthouden omdat je elkaar elke dag ziet. We kennen elkaar amper van naam, maar kennen en herkennen elkaars gezicht. Een aantal mensen ken ik van het zaalvoetbal en ik kom ze wel eens tegen in het winkelcentrum als ze keurig met hun partner lopen te shoppen. Gewone mensen zoals u en ik, niets mis mee. Maar in kudgededrag gaan we om de een of andere reden allemaal veranderen. De één probeert nog leuker dan de ander te zijn en ik moet eerlijk zeggen: dat lukte aardig! Maar het ging soms van kwaad tot erger.

Nu nog kan ik een plaatsvervangende schaamte hebben over wat toen gebeurd is. Waarom greep niemand in? Waarom moesten we er allemaal om lachen? Gewoon omdat we het toen leuk vonden. De gemiddelde leeftijd lag op zo'n 27 jaar. Allemaal jonge kerels waarvan de meeste toch ook nog vader waren.

Waar was ons verantwoordelijkheidsgevoel? Was het

de afleiding aan het eind van de dag na een dag hard werken vol stress? Even buschauffeurkje pesten? Nee, ik denk niet bewust. Ook medeforensen werden dikwijls de dupe van onze plagerijen.

Maar genoeg uitgelegd, abonnement bij de hand? Instappen maar!

Halte 1

Ik sta op de bushalte bij de Karveelbrug. Het is 06.25 uur, het is koud, het motregent en ik loop mij gek te gapen. Had nog best een uurtje langer willen slapen, maar helaas de plicht roept. Ik ben goeie maatjes met mijn dekens, maar minder met mijn wekker. Het ding frustreert mijn hele leven sta ik te denken op de bushalte, maar ja ik moet om 8 uur aanwezig zijn. Ook mijn vrolijkheid laat te wensen over hoewel ik eigenlijk nooit een ochtendhumeur heb.

De bus komt in de verte vanaf het Lelycentre aanrijden. Gelukkig op tijd, de koude kwelling is zo over. Achter in de rij staand hoop ik wel op een zitplaats. Vaak genoeg hebben mensen moeten staan in de bus naar Amsterdam. Ik schuifel de twee treden van de bus op en toon mijn abonnement aan de chauffeur.

Deze is blijkbaar al goed wakker. Hij zegt: 'Houd je abonnement andersom anders val je van je pasfoto af.' Ik hoor mensen achterin de bus lachen, de microfoon staat nog aan van de chauffeur. Naar achter doorlopend, weet ik niet wat ik zie. Ongeveer op de helft van de bus hangen slingers en ballonnen aan de bagagerekken tot aan de achterbank. Er is blijkbaar iemand jarig. Ik neem plaats en nog voordat ik zit krijg ik een plakje cake in mijn hand gedrukt. 'Mot je koffie?' roept een duidelijke Amsterdamse stem. 'Graag' antwoord ik: 'helemaal

NATIONALE STRIPPEN KAART

f 8,-

Voor stads- en streekvervoer.
Geldig door heel Nederland. **Z.O.Z.**

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

DAGKAARTSTEMPEL

3205
4900 33000 -

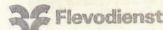

3549782

terugreis retour: 13000 YD

overstap

8-2011/1-1v

van	aantal zones	bedrag	no.	art.	datum	tijd
-----	--------------	--------	-----	------	-------	------

D 381451

Per persoon één stempelvak geldig maken door middel van de stempelautomat of handstempel.

Een geldig stempelvak geeft recht op het maken van één reis tussen de, onder van en naar, met codenummers aangegeven zone/sectienummers.

afgescheurd is dit deel ongeldig

hier vouwen

D 381451

Geldig tot 2 maanden na tariefwijziging
Restitutie voor niet gebruikte ritten wordt niet verleend.

Alleen geldig met een afdruk van het plaatskaartenapparaat. Kaarten waarop deze afdruk niet of niet meer voorkomt, zijn ongeldig.

afgescheurd is dit deel ongeldig

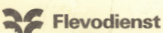
hier vouwen

D 381451

van	naar	bedrag	no.	art.	datum	tijd
-----	------	--------	-----	------	-------	------

10 rittenkaart

zwart.’ ‘Zeker als je ziel’ schreeuwt de Amsterdamse stem lachend door de bus. En meteen roept een aantal medevierders in koor: ‘Als zijn ziel!’ en ze zetten direct het glorieuze lied in: “Lang zal hij leven”. Ik besef nog niet zo goed wie “HIJ” is, maar al schuin achterom kijkend komt het gezicht mij bekend voor. Een mede busreiziger die dagelijks van dezelfde tijd gebruik maakt als ik. Na gefeliciteerd en 3 x hieperdepiep meegeschreeuwd te hebben en koffie met cake naar binnen gewerkt te hebben, verlang ik er toch nog even naar de oogjes te sluiten gezien het feit dat mijn nachtrust wel heel kort was. Gisteravond zwaar zitten tafelen met onze burens tot middernacht.

Ik schuif een beetje onderuit, voeten onder de stoel van mijn voorganger en armen over elkaar. De passagier naast mij zit een beetje duf naar buiten te staren. Ik zeg: ‘Welterusten.’ Hij zegt: ‘Gaaf je niet lukken, ik probeer het ook steeds.’ En ineens begrijp ik zijn opmerking. ‘Geef mij maar Amsterdam’ knalt ineens het koor naast en achter mij door de bus. Hoewel ik niets tegen Amsterdamse muziek heb, is dit mij toch wat al te gortig om 7 uur ’s morgens. Ik wacht even tot ze uitgegalmd zijn, maar het volgende lied wordt direct ingezet. Slapen gaat mij niet lukken, inderdaad! Ga maar weer rechtop zitten, maar zit te gapen als een idioot.

Mijn buurman achter mij kijkt om de stoel heen naar mij en zegt: ‘Neem een slokje uit dit flesje, dan blijf je

lekker wakker.' Hij toont mij een soort zakflacon waar alcohol in hoort te zitten. Op mijn stomme vraag: 'Wat zit erin?' lacht hij voluit en roept: 'Alcohol natuurlijk, veel alcohol.' Ik gruwel bij de gedachte, ben net 6 uurtjes van de alcohol af. Na de man bedankt te hebben, probeer ik toch mijn ogen dicht te doen.

De bus hobbelt inmiddels aan het eind van de Oostvaardersdijk. Slapen lukt echt niet meer, maar ik ben nu wel een stuk vrolijker. De buschauffeur is duidelijk heel vrolijk geworden van de voorstelling achter in zijn bus. Hij roept om via de microfoon: 'Dames en heren. Dit is de bus naar Amsterdam. Deze bus zal stoppen bij elke gelegenheid die is aangebracht om u het uitstappen te vergemakkelijken.'

Er gaat direct een gejoel op achter in de bus. En met het zingen van het lied: 'We zijn er bijna' naderen we Amsterdam. Mijn dag kan niet meer stuk.

Halte 2

Het is 17.10 uur wanneer ik het busstation aan de Van Musschenbroekstraat oploop. Hard gewerkt, moe en ik hoop een beetje te kunnen slapen in de bus op weg naar huis. Ah, de bus staat al klaar, zie ik. Ik stap in en loop door naar achteren. ‘Troef’ hoor ik roepen. En ja hoor het groepje van vier passagiers dat iedere ochtend en avond in de bus zit te klaverjassen, is weer compleet. Ze zitten alle vier op de hoekstoel van hun bank, de attachékoffertjes op het middenpad opgestapeld om als kaarttafeltje te gebruiken. De bus is nog niet gestart, maar het klaverjassen wel. ‘Man doe niet zo stom. Je ziet toch dat ik een vrije kaart heb, hoe kan (op z’n Amsterdams) je nou aftroeven?’ hoor ik naast me roepen. Het gaat er vrolijk doch fanatiek aan toe.

Dan komt ook nog Hans binnen gesjokt. Hans (zijn echte naam ga ik hier niet verklappen) is zo’n beetje de aanstichter van alle vrolijkheid en narigheid in de bus. Buschauffeurs slaken een kreet van blijdschap als hij niet bij hen in de bus zit. Hans is zeg maar beroemd en berucht bij de hele VAD. Toch is Hans netjes, praat keurig (beetje Brabants accent), is attent, altijd vrolijk, communicatief naar iedereen en vooral naar buschauffeurs. Maar... Hans zuigt. Hans haalt het bloed onder de nagels van buschauffeurs en andere passagiers vandaan. Maar altijd op een vrolijke en bijna heilige manier. Tot vermaak van ons mede-grappenmakers. Vandaag heeft

hij er duidelijk weer zin in, is aan hem te merken. De chauffeur die de bus inkomt, vergeet te groeten maar denkt leuk te zijn door - deze week voor ons al de derde keer - dezelfde grap te maken: 'Dames en heren, graag uw geld of uw kaartje.' Hij wordt direct door Hans gepareerd: 'Dames en heren. Deze bus zal niet eerder vertrekken voordat de chauffeur iedereen een goedemiddag heeft gewenst.'

De man voelt zich direct neergezet en loopt zonder verder te controleren naar zijn chauffeursstoel. Na enige tijd wordt de bus gestart en vertrekken we van de Van Musschenbroekstraat. Hans, die in het midden op de achterbank is gaan zitten, overziet via het middenpad de hele bus en kijkt door het voorraam naar buiten. Bij de eerste bocht naar links krult Hans zijn handen om zijn mond en roept als door een toeter: 'Links af!' We zien de chauffeur in zijn spiegel naar ons kijken. De volgende bocht naar rechts nadert en Hans zit al klaar: 'Rechts af!' Ook de volgende bocht is naar rechts dus roept Hans wederom: 'Rechts af!' En uiteraard de volgende bochten worden allemaal begeleid door Hans met zijn duidelijke aanwijzing: 'Links- of rechtsaf!'

De chauffeur is nu duidelijk geïrriteerd en dat is door ons goed waar te nemen via zijn spiegel. Wij hebben een ontzettende lol, dat ziet onze chauffeur uiteraard ook via dezelfde spiegel. Amsterdam uitrijdend, zijn er nog weinig bochten en houdt de lol voor Hans en dus ook

voor ons een beetje op. We praten wat, scheppen op, vertellen sterke verhalen en kijken een beetje rond door de bus of er nog grappige mensen zijn die we in onze (flauwe) grappen kunnen betrekken. Weinig te vieren is ons oordeel.

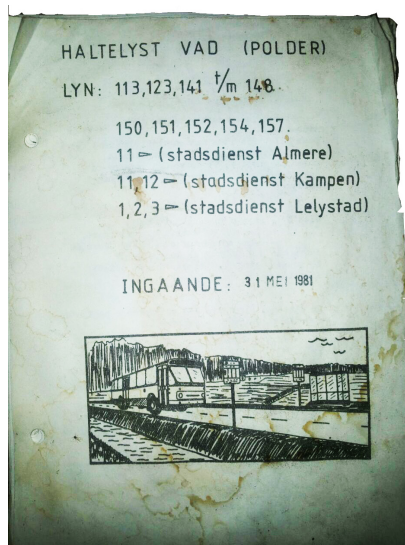
Inmiddels zijn we de Hollandse Burg over en rijden we de Oostvaardersdijk op. Links water, rechts natuurschoon met veel koolzaad, maar daar heb je nog weinig oog voor als je iedere morgen en avond, al jaren lang, door hetzelfde gebied rijdt. De chauffeur heeft er blijkbaar zin in, hij geeft flink gas, of zou hij graag van ons af willen? Ik schrik ineens wakker en hoor Hans, door zijn gekrulde handen om zijn mond, zeggen: ‘Dames en heren maakt allemaal uw riemen vast. Onze piloot vliegt nu over de Oostvaardersdijk. Het is thans 17.38 uur, de buitentemperatuur is plusminus 7,5 graden Celsius. Het weer is bewolkt maar het zicht is goed. We rijden zo’n 3 meter boven het maaiveld van het koolzaad. De verwarming van deze bus staat aan en het zal nog even duren, maar als we vlak bij Lelystad zijn krijgt u warme voetjes van de chauffeur.’

‘Pang, bang, piep’ doet de bus ineens en voordat we het weten hobbelen we stil, half op de vluchtstrook en half in het gras. De chauffeur, duidelijk over de rode, opent de achterdeur en komt briesend naar ons toe rennen. ‘Eruit, eruit’ schreeuwt hij een aantal keer richting Hans. ‘Hoezo eruit?’ vraagt Hans nog een beetje zuigend. ‘Ik ben jullie helemaal zat’ schreeuwt de chauffeur ‘ik neem

jullie niet verder mee.' 'Hoezo' vraagt Hans weer 'ik probeer u alleen maar te helpen door richting aan te geven en onze mede passagiers te vertellen welke temperatuur het buiten is.' We beginnen allemaal een beetje te lachen. Het kan nu niet lang meer duren of de chauffeur ontploft, hij roept: 'Nou allemaal eruit' en hij trekt Hans aan zijn jas in een poging hem eruit te gooien.

Gelukkig staat er een drietal op dat ziet dat het nu echt uit de hand loopt en begeeft zich naar de uitgang. De rest volgt gestaag en geloof het of niet: na een paar minuten staan we met twaalf kerels op het fietspad van de dijk. Gehaast, met de achterdeur nog open rijdt de bus weg zonder ons, richting Lelystad. De volgende bus komt pas over een uur als het goed is. We moeten toch wel lachen om het hele voorval.

'Even lekker pissen' roept iemand op z'n Amsterdams 'lekker peukie roken' zegt een ander. Tja, allemaal dingen die in de bus niet mogen of kunnen. En terwijl het een beetje schemerig wordt, verdoen we onze tijd met naar de golfjes op het Markermeer te staren, steentjes over het water te gooien of een leuke mop te vertellen zoals: Een passagier van de bus wil de chauffeur iets vragen, dus tikt hij de man even op zijn schouder om de aandacht te trekken. De chauffeur schrikt, gooit zijn stuur om, mist op een haartje de tram, ramt bijna de pui van een monumentaal gebouw, alvorens op het trottoir tussen tientallen driftig fotograferende Japanners tot stilstand te komen. Het is even stil in de bus. Dan

zegt de chauffeur: 'Meneer wilt u dat nooit meer doen! Ik ben me rot geschrokken'. De passagier zegt dat hij niet had geweten dat de chauffeur zo zou schrikken van een klein tikje op zijn schouder. Waarop de chauffeur zegt: 'Het is uw schuld niet hoor meneer, maar vandaag is mijn eerste dag als buschauffeur. Hiervoor heb ik 25 jaar lijkwagens gereden.' We liggen allemaal zo'n beetje plat van het lachen. Bovendien word je van lachen warm en dat is wel nodig want het wordt steeds kouder.

De volgende mop rolt alweer over de dijk: 'Weet je' zegt een man die meestal niet zo veel te vertellen heeft in de bus: 'Er zat gisteren een oude man voor mij in de bus. Na een paar haltes stapt er een punker in en neemt plaats naast de oude man. De punkers haar is rood, groen, geel en oranje en hij heeft veren als oorbellen in. De oude man blijft de punker aankijken waarop de punker vraagt: 'Hé ouwe, wat is er. Heb ik iets van je aan? Heb jij nooit gek gedaan in je leven?' De oude man antwoordt: 'Oh jawel, ik heb eens een verhouding gehad met een papegaai. Ik dacht dat jij misschien wel een zoon van mij kon zijn!'

We slaan ons weer op de knieën van het lachen. Hoeveel moppen nog tot de volgende bus komt, vraag ik mij inmiddels af. (Er waren toen nog geen mobiele telefoons dus het thuisfront was ook niet te bereiken om te vertellen dat je een uur later kwam). Heel langzaam zien we in de verte twee lichtjes verschijnen. Dat moet de volgende bus zijn. 'Nou maar hopen dat hij stopt, dit is

geen officiële halte' zegt iemand. 'Ook maar hopen dat ze elkaar niet ingeseind hebben en ons laten staan' zegt een ander. (De mobilfoon van de chauffeurs werkten vaak niet op de dijk). Alles is mogelijk en we voelen ons - al zeggen we het niet omdat we 'flink' zijn onder elkaar - behoorlijk onzeker worden. De kou en de honger slaan toe. Maar gelukkig: op ons wenken stopt de bus voor onze neus.

We hebben afgesproken maar niet tegen de chauffeur te zeggen dat we uit de vorige bus zijn gezet, lijkt mij verstandig. En na ons weer lekker op de achterbank genesteld te hebben roept Hans, zijn handen wederom om zijn lippen gekruld: 'Dames en heren. Hier volgt een dienstmededeling in verband met de hoge waterstand van het Markermeer. Wilt u alstublieft de raampjes aan de linkerkant dichthouden, anders moeten we straks de bus dweilen...' En terwijl hij alweer aan zijn volgende mededeling wil beginnen, duiken we met drie man tegelijk boven op hem om hem verder de mond te snoeren. En dat is gelukt tot aan Lelystad.

Halte 3

Een paar dagen later zitten we weer met een aantal mannen uitgebreid op de achterbank. Ik merk, ondanks dat het af en toe best ver gaat, dat we elkaar toch steeds weer opzoeken. Het is dan ook vaak een aangenaam tijdverdrijf na een dag hard werken. Er stapt een man binnen met een klein reiskoffertje. Angstvallig houdt de man het koffertje op zijn schoot. Als we eenmaal rijden, loopt Hans naar de man en zegt: 'U mag uw koffertje best boven op het rek leggen hoor, dat doet iedereen.' De man kijkt Hans aan en zegt: 'Nee, nee dit koffertje is heel belangrijk voor me, ik houd het maar liefst op schoot, dicht tegen mij aan.' Ja, beslissen wij zonder iets tegen elkaar gezegd te hebben, dat is vragen om 'lastig' gevallen te worden.

'Maar meneer' vraagt een van de jongens 'wat zit er dan in dat koffertje?' 'Praat ik liever niet over' antwoordt de man terwijl hij strak naar voren blijft kijken. 'Luister meneer' zegt Hans 'u heeft ons nu wel heel nieuwsgierig gemaakt. Kunt u niet een heel klein tipje van de sluier oplichten?' De man schudt nee en daar moeten we het mee doen. We merken aan de man dat hij geen behoefte heeft aan verder contact, dus laten we de man met zijn koffertje voor wat het is. Ondertussen gaan de moppen, grappen en anekdotes rond achter in de bus. Het is lachen, gieren en brullen, lekker even de dag afreageren. Plotseling draait de man met koffer zich om en zegt:

‘Mannen wat een mooie en leuke verhalen hebben jullie allemaal te vertellen. Maar dat is allemaal flauwekul, zal ik jullie eens een waargebeurd verhaal vertellen?’ We knikken in volgorde, weten eigenlijk niet goed raad met de man. De man begint te vertellen: ‘Bij het eindpunt van deze bus in Amsterdam, vond een chauffeur een paar weken geleden, ooit een achtergelaten blindenstok achter in de bus. Hij stapt de bus uit op de halte en gebruikt de blindenstok zoals een blinde dat doet. Hij zwaait van links naar rechts met de stok. Hij “ziet” een aantal mensen op de halte staan en loopt tikkend met de stok tegen de bus, naar een dame. Hij stopt vlak voor haar en vraagt: Weet u toevallig wat de voorkant van de bus is? Er ontstaat rumoer op de halte bij de andere passagiers. Een aantal durft niet meer met deze bus mee.’ ‘Is dit echt gebeurd?’ vraagt Hans.

‘Jazeker’ zegt de man ‘evenals het feit dat ik met een vriend door een dik pak sneeuw ben gelopen. In de bus zaten we daarna met onze schoenen op de bank tegenover ons. Gelukkig zagen we de chauffeur de bus inkomen en haalden op tijd onze voeten van de bank. Helaas bleek de sneeuw uit onze profielzolen gesmolten en bleef er een plas water op de bank achter. Ad rem als altijd sprak mijn vriend direct de chauffeur aan met de mededeling dat het lekt in de bus. De chauffeur keek een tijdje bloedserieus naar het plafond en zei dat ie het door zou geven.’ ‘Echt waar?’ vraag ik nog. ‘Echt waar’ zegt de man. ‘Trouwens mijn broer is buschauffeur’ gaat

de man verder 'hij is nogal klein van gestalte. Een paar weken geleden stapt er ineens een enorm grote Columbiaan de bus in en zegt: "Ikke Grand Papa, ikke niet betalen". Mijn broer is enorm onder de indruk van de gestalte en laat hem maar doorlopen. Een aantal dagen herhaalt zich hetzelfde verhaal aan dezelfde halte: "Ikke Grand Papa, ikke niet betalen". Mijn broer vraagt mij om eens mee te gaan, ik heb best een redelijk figuur en grote handen zoals jullie zien. Ik ben 's morgens op de bestuurdersplek van mijn broer gaan zitten. Die ochtend stapt Grand Papa weer in en zegt wederom: 'Ikke Grand Papa, ikke niet betalen'. Waarop ik tussen het tableau en het stuur van de bus opsta, mij extra groot maak en vraag: "En waarom hoeft Grand Papa niet te betalen?" Grand Papa zegt: "Ikke hebbe abonnement".

Nou je kan ons wegdragen, maar de man van het koffer-tje blijft volhouden dat het echt gebeurd is. 'Maar' zegt een van de boys 'Het is echt genieten, heb je nog meer van dit soort "waarheden?" we hangen aan je lippen.' 'Nou vooruit' zegt de man 'als jullie het maar niet verder vertellen. Er was' vertelt de man verder 'een jonge vrouw die enkele maanden in verwachting was en plaats nam in de bus. Zij bemerkte dat een jonge man die tegenover haar zat, steeds glimlachte. Beledigd schuift ze een stukje bij de jongeman vandaan, maar hij begint steeds meer te glimlachen. Verontwaardigd verwisselt zij nog een keer van plaats, maar de jongeman begint nu echt te lachen. Nadat ze voor de vierde keer van plaats ver-

andert, brult hij het uit van het lachen. De vrouw wordt nijdig en haalt de chauffeur erbij, ze dient tevens een klacht tegen de man in. Toen de jongeman een tijdje later voor de rechter moest verschijnen, vroeg deze hem zijn gedrag van enkele weken geleden te verklaren. Zijn verklaring luidde als volgt: ‘Edelachtbare, toen de dame de bus instapte, bemerkte ik meteen in welke positie zij verkeerde en ik moest glimlachen toen zij plaats nam onder de bioscoopreclame: “Binnenkort bij ons verwacht”. Zij schoof een stoel op en kwam daardoor onder de reclame te zitten van: “Slogan doet de zwelling verminderen”. Na de derde verandering van plaats zat zij onder een reclame van: “Unox weet een worstje te waarderen”. Ik kon mijzelf niet meer inhouden toen zij daarna weer van plaats wisselde. Zij zat toen namelijk onder een reclameplaat van autobanden: “Dunlop rubber zou dit ongeluk hebben voorkomen”. De jongeman werd vrijgesproken van verdere rechtsvervolging’.

Een paar jongens lachen wat flauwtjes, maar er valt ook een beetje een stilte achter in de bus. En terwijl we Lelystad naderen, vraagt Hans: ‘Hoe komt u toch aan al die verhalen?’ ‘Och’ zegt de man ‘daar heb ik een speciaal koffertje voor, daar zitten ze allemaal in’ en de man klopt zachtjes met zijn twee handen op het koffertje dat hij nog steeds op schoot heeft. We weten nog altijd niet wat er echt in dat koffertje zat.